

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Mártzius 22 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

B e l g i u m.

Angliából sok ágyúzó és minden egyéb féle hadi készületeket hoztak ide által. Ezeket most hordják az Ánglus hadi szállítószekerek *Ostendéből* a' Frantzia határok felé. Ezen hadi készületekből *Valencien-nes* várában nagy magazinumok állittatnak fel az *Elfoglaló* armádanak jobb szárnya' számára, a' melly 70000 emberekből áll. Ezek a' seregek már mind kvártélyokra szállottak Frantzia országnak Belgiummal határos tartományaiban, a' hol hármahadi lineát formáltak és úgy szállottak meg bizonyos távolságra egymástól, hogy a' közzikbe helyheztetve lévő vigyázó csoportok által egymással mindenütt fenntartják a' közösülést, úgy hogy, ha a' környülállás kívánná, az ő öszszegyülekezéssek igen hamar és könnyen megeshetne: de telyességgel nem látszik gyanithatónak lenni, hogy valaha valami efféle eszközökhez való nyúlást kívánjanak a' környülállások; minthogy *Pikardiában*, *Arteziában*, és *Fr. Flandriában* a' lakosoknak sokkalta nagyobb részét tsak annak ohajtása lelkesíti, hogy ennyi hánykodások után, a' rend, békeség, és tsendesség által, a' közönséges boldogság állandó lábra állittathassék.

Orosz Birodalom.

A' *Petersburgi* Császári Udvarban Febr. 21-dikén tartották *Anna* Császári Nagy

Hertzegaszszonynak a' Belgiumi Koronaörökössel az *Orániai* Princzel való öszszeházasodásának innepét, a' melyre a' Birodalomnak minden főbb méltóságú tisztviselői (Nagy Dignitáriusai) 's Udvarnokjai hivatalosok valának.

Azt beszéllik, hogy *Sándor* Császár nem soká egy útat fog a' maga birodalmának belső részein tenni.

Gróf *Paar*, *Austriai* Csász. Generál-Adjutáns *Petersburgba* megérkezett. — Ezen városban egészszen megtsökkent a' kereskedés; az *Orosz* kereskedő portékáknak egészszen leszállott az ára; kevesen keresik. De a' külső portékák' állapotja is ekképpen van. Némelyek szerént az okozza ezt a' kereskedésbeli fogyatkozást, hogy a' Kereskedő portékák' *Tarifája* (vám-laistroma) a' melly felett most foly az *Országlószéknél* tanátskozás, még nzsntsen meghatározva, 's következésképpen senki nem tudhatja, mihez tartsa magát. Nem tudják, hogy mi féle portékák maradnak-meg a' régi tilalom alatt, vagy mik vétetnek - ki alólla, noha legközönségesebb vélekedés az, hogy a' nemzeti szorgalmatoskodásnak 's iparkodásnak buzdittatása 's fenntartatása végett, kevés változással tovább is megfognak az eddig fennállott határozások maradni. A' finum posztót gondólják, hogy talám ki fog a' tilalom alól vétettetni.

Minekutánna az *Oldenburgi* özvegy Her-

tzegné *Katalin* Orosz Nagyherczegaszszony a' *Württembergi* Koronaörökösrel másodszori házasságra lépett volna, kinyilatkoztatta *Sándor* ő Cs. Felsege, hogy a' Nagyherczegné első házasságabeli *Oldenburgi Sándor* és *Péter* Hertzegeknek, az a' mostan országló Nagyatyokkal egy társaságban, Gondviselőjök (Tutorjok) leszen, úgy mindazonáltal, hogy ezen Princzek mind addig a' magok édes anyyoknál maradhassanak, míg fel nem nevednek. A' Nagyherczegnének jutott vagyonnak fele az ő tartatásokra fordittatik.

S v é t z i a.

Stockholmbol fényes követség indult útnak Febr. 24-dikén *Petersburg* felé. A' fő Követ Gróf *Lövenhielm*; a' követség' egyébtagjai: mint Tanátsos, *Brandel* ur, a' ki *Párisban* lévén, onnétegyenesen *Petersburgba* vette útját; *Wachmeister Károly* és *Axel* Grófok; Gróf *Rosen*; *Oberslajtnánt Sterschanz*, és Testörző Hadnagy *Peyron*. Ez a' fényes követség, mint látszik, azért menyen *Petersburgba*, hogy a' Császárnak, a' világ' tsendességének helyreállittatásában való ditsőséges részesülésiért szerentsét kívánjon.

Nagy Britannia.

Febr. 29-dik napján a' *Karolina* koronaörökös Hertzegaszszony' összeházasulásának a' *Sachsen-Coburgi Leopold* Princzel, minden előre való intézetei megtétettek, a' melly udvari gyűlésben és tanátkozásban a' Régens Princzen kívül jelen voltak, a' Királyné, *Karolina* koronaörökös Hertzegaszszony, Princz *Leopold*, 's a' *Clarencei* Hertzeg és Hertzegné. Ez a' házassági alkú *Brightonban* ment véghez, a' hol a' Régens Princz egy időtől fogva betegeskedik: de mint mondják már jobban érzi magát. —

János és *Lajos* ő *Austriai* Cs. Fő Hertzsegek Febr. 29-dik napján, *Kerein* nevű urnak könyvnyomtató - sajtóját méltóztattak megnézegetni, a' melly ezen urnak tulajdon találmánya, a' ki ezt arra

a' tökéletességre vitte, hogy egy óra alatt 900 árkust nyom - ki az árkusnak mind két oldalán. —

Mártzius' 5-dikén *Londonbol Brightonba* menni szándékoztak ő Fő Hertzsegek a' Régens Princzhez bútsuzó látogatásra. —

A' *Karolina* nevű Királyi hajó *Deptfordban* elkészülve állott, hogy onnét *Frantzia* országba a' *Calaisi* kikötőhelybe által hozza ő Fő Csász. Hertzsegeket. *Párison* által szándékoztak útjokat *Béts* felé venni ő Császári Fő Hertzsegek.

Parlamentomi Dolgok.

Az alsó házban, *Mártz.* 1-ső napján. — *Brougham*: — „Én ezen három tárgyak között, t. i. a' most kérdésben lévő békességes kötések, a' mi armádáinknak békességes időkre lejendő meghatároztatása, 's a' mi Tulajdontól fizettető taksánk között, egygyiket a' többtől elválasztani soha nem tudom. Azon egy célra való mind a' három, úgy mint az *Ánglus* nép' szabadságainak semmivétetettésekre, vagy legalább arra, hogy *Ánglia* egy katonai Státussá legyen. *Ánglia* most félhet legkevesebbet az ellenségtől való meegtámadtatástól, 's még is most teszik legtöbbre a' tartandó katonaság' számát. Az úgy nevezett 7 esztendő háboruban alig volt fél ennyi katonánk, 's még is mindenütt megverettettek a' *Frantziák*. Átaljában szollván, egy jó gondolkodású tanátsló tsak azt mondhatná a' Régens Princznek, hogy *Ánglia* nem Német ország, és hogy itt nem vihetné véghez valaki azt, hogy 7 's 8 millióból álló esztendei költségnek nevelésével bajuszszos Huszárokat és *Lengyel* Lántságokat tartson.

Lord Palmerston: — „A' mi magát Nagy Britanniát illeti, néki az 1791-dik esztendőben 18,000 katonája volt; most tsak 7000-rel van több: pedig meg kell gondolni, hogy melly sokkal több plánta tartományai vannak most, a' mellyekbe Nagy Britanniából kell küldeni katonaságot. Tehát erre nézve is egy különös tartalék

tsoport kívántatik itthon. Azt sem lehet elfelejteni, hogy, ha szintén nem gyanítható is, de megtörténhető dolog, hogy a' mi Frantzia országban őrizeten lévő armádáknak, valóságos (activ) szolgálatra kell fordíttatni; ezen esetben tehát Angliából kellene oda feles seregeket átküldendünk, 's ezen esetre nézve sem böltsesség sem gazdaság nem lenne olyan kevésre le szállítani armádáinkat, hogy szükségben ne küldhessünk segítő seregeket. Azt erősíté az Orátorunk (*Brougham*) hogy tsupa nevetség azt feltenni, hogy a' mi tengeri fegyveres házaink 's magazinumaink megnevekedvén, azoknak bekességes időkben több őrző seregekre volna szükségek, mint megnevekedések előtt, minthogy egymértföld hosszúságú magazinumnak megőrzésére is csak annyi ember kívántatik, mint egy nyoltzadrész hosszúságúnak megőrzésére. A' kinek éjtzakai lopásnál és ragadozásnál egyéb nem forog is elméjében, az is által láthatja, hogy mennél nagyobb helyet foglal el valamely épület, annál több ember kívántatik annak megőrzésére. Oltalmazó sántzok is sok helyen építtettek és nem lenne gazdasági böltsesség most mind ezeket, azért, hogy őriztetni ne kelljen, özszeomlani engedni, 's majd osztán, ha talám szükség találna lenni rájuk, ismét újra felépíttetni. —

„A' mi az *Irlandiának* kívántató 25,000 embereket illeti, erről, úgy mond Lord *Palmerston*, nem soká bővebb magyarázatot fog tenni az oda való Hadi Titoknak (*Robert Peel*), tsak azt kívánom ez úttal megjegyezni, hogy ezen két Országok (N. Britannia és *Irlandia*) oly szoros özszeasztoltatásban vannak egygyütt, hogy a' mi az *Irlandiai* népnek veszedelmére van, arra van az a' Nagy *Britanniainak* is. Mindkettőnek java függ attól, hogy ha a' tisztviselő személyek életék 's vagyonyok' veszedelmeztesével eljárnak kötelességeiknek telyesítésében, a' Státus is illendő erő által oltalmaztassa őket. Tagadhatatlan do-

log az, hogy *Irlandiának* környűlállásai sokatska fegyveres sereget kívánnak: de az is tagadbatatlan másfelől, hogy ha a' törvények azt kívánnák, hogy a' személy és tulajdon oltalmaztassék, tehát azoknak oltalmaztatásokrol is gondoskodni szükség, kikre a' Státus a' törvényeknek bétöltetését bízta. —

„A' mi a' mi régi koloniánkat, *Gibraltárt*, *Északi Amerikai* tartományainkat, *Jamaikát*, a' *Leeward* szigeteket, 's *Ney-Sud-Walest* illeti, ezekre az 1791-dik esztendőben 16,780 embereket fordítottunk; most 23,800-zat kívánnak Ministereink: tehát tsak 7020-szal többet, mint akkor. Ha 1791-ben 5600 embereket kívántak a' mi *Északi Amerikai* koloniáink: valósággal senki sem tsudálhatja, ha most 9500, és így 3900-zaltöbb kívántatik, mint akkor. Vannak ezen tartományoknak mind belső mind külső állapotjokra nézve oly környűlállásaik, mellyek a' megnevekedett népért, és nem az ellen, kívánnak oda nagyobb oltalmazó erőt, mint eddig. Az 1791-dik esztendőtől fogva, a' melly időt oly nagyon kívánnak némely Orátoraink a' fennálló katonaság' számának mértékéül felvenni, a' mi *Felső Kanadánk* egészen megnépesedett 's megmiveltetett. Az ott özszegyűlt sok tőkepenz, az épületeknek megsokasodása, 's a' kiszélesedett megmivelőds, sokkal több katonaságot kívánnak most oda. A' mi ezen tartományoknak külső bátorságokat illeti, hogy ezen tekintetben valamit félnünk lehetne, ennek gondolásától én meszsze vagyok, 's ki is kérem, hogy szavaimat valaki így ne magyarázza, minekutánna ezen tartományaink 's az *Amerikai* szabad Státusok között a' bekesség és barátság egészen helyreállott, és mind két rész elégségesképpen meggyőződött affelől, hogy a' hadakozás által mindketten sokat vesztenek, a' bekességben való élés által pedig mindketten sokat nyernek. De tsakugyan politikai böltsesség örökké feltenni azt a' lehetőséget, hogy elkezdőd-

hetnek az ellenségeskedések; 's én nem félek feltenni ezt a' közönséges principiumot, hogy nincs bátorságosabb eszköz arra, hogy valamely ország a' békesség és tsendesség eránt bátorságos lehessen, mint az, ha mindenkor oly állapotban van, hogy a' megtámadónak megfelelhessen. Soha sem volt a' gyengeség a' nemzetek' bátorságának fundamentuma. A' Parlamentumnak minden tagjai megegygyezhetnek tehát vélem abban, hogy nem sok leszen ezen tartományainknak bátorságokért az óda kívántató katonaság' számát valami 4000 emberrel szaporítani, annyival is inkább, hogy ezek oly messze lévén az anyaországtól, hogy némelykor még a' hajóknak oda való evezése is félbe szakad egyegy ideig, 's e' miatt néhány hónapok eltelhetnének addig, míg, valamely megtámadtatás miatt ezen tartományainknak segítséget küldhetnénk; pedig ezen tartományok Nagy Britanniának oly hetsések, hogy a' hajókészületekre 's egyéb épületekre való fa' dolgában, egy bizonyos grádusig egészen függetlenné tehetnek bennünket az *Északi Európai* országoktól. Hasonló okok kívánnják, hogy a' *Jamaika*' szigetén való őrző seregünket, a' melly eddig legfeljebb 2000 emberekből állott, ezentúl 4000 re szaporítsuk. Az *Északi Amerikai szabad Státusok*nak szárazon vizen való ereje naponként nevedik, 's ki kételkedhetik azon, hogy, ha mi ezekkel valamely szerentsélen eset miatt, mellyet valósággal sajnálhatnánk, hirtelenséggel valamely háboruba találnánk elegyedni, ezek egyszeriben a' mi *Amerikai koloniáinkat* és szigeteinket fognák megtámadni. A' mi régi *Leewardi* szigeteinken eddig (tudai illik 1791-ben) 4221 emberekből állott az őrző sereg; most, a' *Bermudi* szigeteket is ide vévén, 1200 vagy legfeljebb 1500 emberrel kívánjuk 'azt szaporítani; pedig nem kell elfelejtenünk, hogy az *Északi Amerikai szabad Státusokra* való közönséges tekinteten kívül, melly ezen szigeteinket is ér-

dekli, még azt is elő kell hoznunk, hogy ezeknek egygyikén, úgy mint *Antiguan*, most egy nevezetes tengeri fegyveres házunk van, melynek őrzésére feles katonaság kívántatik.

(A' többi következik).

Igy ment rendre által *Lord Palmerston* az új koloniákon is, 's ekképpen mindenikről megmagyarázta, hogy miért legyen azoknak szüksége a' jövő békességes esztendőben azon álló seregekre, mellyeknek laistromát a' múlt kedden költ *Magyar Kurirban* látni lehetett. — A' *Napkeleti Indiában* és *Frantzia országban* lévő armádákrol azt mondotta, hogy azokrol nem szükség tanátskozni, minthogy azok *Angliának* semmibe nem kerülnek, mivelhogy az elsőt a' *Napkeleti Indiai Kereskedő Társaság*, a' másikat pedig *Frantzia ország* tartja. —

„Ha azon seregeinket, így végezte szavait *Lord Palmerston*, mellyeket új koloniáinkra nézve kelletik tartanunk, a' mi egész armádánk massájából kiveszszük, úgy találjuk, hogy régi koloniáinkra nézve tsak 7, *Angliára* nézve 8, *Irlandiára* nézve pedig 10 ezer, és így egész Európában mind egygyütt tsak 25 ezer emberrel kell, a' jövő békességes esztendőbeli mérték szerént többet tartanunk, mint az 1791-dik esztendőben tartottunk. Hogy valyon Európának mostani állapotja seregeinknek tsak ily kevés számmal való neveltetését kívánja-e, hogy valyon fegyveres erőnknek ezen neveltetése a' mi szabadságunkat ily nagyon veszedelmeztesse-e, 's több effélék, ezt egy erre kineveztetődő *Bíztoóság* megvizsgálhatja.“

Még ezen ülésben (*Mártzius*' 1-ső napján) meghatározta végezetre hosszas disputálás után a' Parlamentum, hogy megvizsgálás végett botsáttassék *Bíztoóság* eleibe a' dolog.

Mártzius' 5-dikén ilyen tudósítást hirdettetett-ki a' beteg *Király*' gyógyítására ügyelő öt *Orvos Doktorokból* álló *Bíztoóság*

ság Windsorban az ő Felsége' állapotjáról: — “

„A' Király ő Felsége phisikai (testi) állapotja, jó, az elméje állapotja is tsendes volt a' lefolyt hónapban: hanem a' nyavalyája nem könnyebbedett semmit.“

A' Londonban lévő Belga Követ nagyon fényes vendégséget adott az Austriai Császári Fő Hertzegek' tiszteletére, a' hova a' Királyi Ministereken kívül minden ott lévő idegen Követek és Ministerek meghívattattak.

Medway nevű Linca hajó éppen most érkező haza a' Szent Helenai kikötőhelyből, a' Northumberlandrol egy levelet hozott egygyik tiszttól, melynek enyiben áll summás foglalata: — “

„Napoleon és a' hozzá tartozók a' Longwoodi házban laknak minnyájan; mint látszik, tettik néki a' lakás; némelykor ki lovagol annyira, a' mennyire a' szabad határ engedi; némelykor a' kertjében dolgozik; nem régen szántott a' szabad határon belől lévő földön. Ha ezen határon kívül akar meenni, egy Anglus tiszt kíséri, hanem a' Napoleon kívánságára nem katonaruhában. Innét már sokan voltak Longwoodban, azért, hogy láthassák Napoleont: de nem telhetett kedvek, minthogy ő megtudván czélzássokat, kikerült előllök. Tyler nevű Admirálisunk is meg akarta látogatni, de nem botsátotta-bé magához Napoleon, azt mondván, hogy előre nem tetett nálla jelentést. Ugy látszik, hogy a' Northumberlandon lévő tiszteket (a' kikkel oda utazott) legjobb szívvel látja magánál.

Frantzia Ország.

Királyi Hertzeg Berrynnek egy Nápolyi Királyi Hertzegaszszonnyal való összeházasulása bizonyos. Ez a' Hertzegaszszony a' Nápolyi Koronaörökös Hertzegnek a' maga első hitvesétől Mária Klementinától a' II-dik Leopold Császár' leányától 1798-ban November' 5-dik napján született Karolina nevű leánya. Eanek atyának test-

vér húga az Orleani Hertzeg' felesége. Márki is nevezte a' Király a' házasulandóknak férfi és asszony nemén lévő Udvarnokjaikat.

A' Madridból Párisba érkezett levelek szerént a' Portugalliai Királyi két Hertzegaszszonyok, kik közzül egygyiket a' Spanyol Király másikat ennek testvére veszi, már szerentsésen megérkeztek Brasiliából Madera szigetéig. Kadixban fényes készüllett várattattak.

A' Straszburgi újságban ezeket olvassuk: — “

„A' rosz gondolkodású emberek soha el nem fáradnak a' leggyávább híreknek elterjesztésében, attól a' reménységtől tápláltatván, hogy félelmet gerjeszthetnek-fel, 's a' népet rettegeések között tarthatják, 's kötelességeitől elvonhatják. Mind ezeken a' sebesen és gyakorta nagy mérészséggel elterjesztett híreken réa lehet arra a' revolúziós időbéli pestisre esmérni, melynek mindenkor csak az a' czélja, hogy minden társasági rend feifordittassék 's minden törvényes hatalom semmivé tétetessék. A' Préfektus, tudósittatva lévén a' felől, hogy mitsoda következései legyenek az ilyen nyúghatatlanokodtató híreknek, melyek miatt már is sok emberek fogságra estek, ilyen Hirdetést tétete közönségesse: — “

„Straszburnak lakosai! Titeket ismét tévedésre venni, 's hazugságoknak hirlelése által nyúghatatlanokodtatni iparkodnak. A' rosz gondolkodású emberek mindenütt mozgásban vannak; egy haldokló résznek kétségbeesése, a' melly pedig már fejet hajthatna a' böltsségnék, leggyávább híreket költ ki. Hogy Bonaparte Frantzia országba kiszállott; hogy egész Frantzia országban támadás uralkodik; hogy a' Királyi tisztek hivatalaikat elhagyni akarják; 's hogy a' Szövetséges seregek azon résznek, a' melly egész Európa' tsendességének ellensége, segéllői legyenek; efféle beszédek adattatnak néhány napoktól fogva száj-

rol szájra még a' kávéházakban is, a' nélkül, hogy még eddig mind ezeknek eredeti kútfejeket kitanúlni lehetett volna. Meghívom a' jó polgárokat 's különösen a' nemzeti örző seregeket, hogy minden embert a' ki efféle gyáva és esztelen meséket elhireszteni méréssel, vezessenek a' tisztviselői karok' eleibe. Parantsolom a' Politziai karoknak, hogy a' vigyázást kettőztessek, 's a' közönséges tsendességnek megháborítóit, kiknek ditsekedéseiket és festségeiket már tovább megvetni azért nem lehet, hogy oly emberek is találtnak, a' kiknek ezek a' magok könnyűhivósége miatt nyughatatlanságot okozhatnak, fogdosassak el és a' büntetésre adják által. —

„*Straszburnak lakosai!* A' szövetséges seregeknek fenytéktartása, az ő Generálisaiknak a' Frantzia tisztviselői karokkal való jó egygyessége, az az Európai Kabinétek és Fő vezérjeik által megújítva tett ígért, hogy a' Törvényességet segelleni fogják, 's Lord Castlereághnak a' Parlamentumban tartott beszédje, nem elég kezességek-é mind ezek néhány Német újságoknak gonosz lelkű állatásaik ellen, 's nem tehetnek-é bátrakká titeket a' lázszasztóknak 's eme revolútzións fejú embereknek veszedelmes czélzássaik ellen a' kiknek tsak ez az ő kiválasztott mondások: *Roszzért roszzat!* 's az egyéb követkeésekkel igen keveset gondolnak? *Straszburnak lakosai!* lássatok kereskedéseitekhez, munkáitokhoz. Távoztassatok el magatoktól, minden változás 's a' Királyi Országlásnak felfordittatása eránt való minden félelmet. *Éljen 18-dik Lajos!*

„Költ *Straszburnban*, Mártzius' 11-dik napján 1816-ban.

„Gróf Bouthillier
„Alsó Rénusi Prefektus.

M. Grouchy megérkezett Amerikába *Baltimoreba*. — A' Frantzia birodalom' Ex-Fő-Cancelláriusa Cambaceres egy időtől fogva *Brüsselbe* tartózkodik; mindenektől nagyon elvonta magát, 's kivált az ugyan ott lévő sok Frantziák elől a' hol tsak lehet mindenütt kitér. Egy palotát meg akar vásárolni, melyből azt hozzák-ki, hogy végképpen meg akar ott nyomulni.

B é t s.

Császár ő Felsége azon szerentsés időpont' emlékezetének örökössé való tétetésére, melyben Császárné ő Felsége, azt az országot és várost, a' mellyek, hogy az ő Felsége' születésének helyei lehetnek, ditsösségnek tartják, még egyszer meglátta, megparantsolni méltóztatott, hogy az ő Felségek utóbbszori *Majlandba* való járásokra nézve, egy emlékeztető pénz veretessék, a' melly is Felséges Aszszonyunknak a' haza' kegyes Fejedelem Aszszonyának, *Majlandból* lett elindulása előtt mélységes tisztelettel bémútattatott.

Ezen emlékeztető pénznek első oldalán szemléltetik, a' festés mesterségének legszébb idejebéli régi emlékeztető pénzeknek mustrája szerént a' Császárné 's Királyné ő Felsége mejképe, egy fátyollal és Diademával ékeskedvén. Körül ezen irás: *Mária Lud. Austr. Imp. Longob. et Venet. Reg.* keresztben pedig ez: *Uxori ad lares reduci Franciscus;* olvastatnak.

A' pénz' tulsó oldala Írist ábrázolja, a' mint szárnyon és a' szivárványtól körül sugározttatva, mint égi posta le-száll, hogy békességet és boldogságot hirdessen: Körül ezen irás: *Íris Augusta;* keresztben pedig ez: *Mediolani MDCCCXVI.*

Mártz. 20-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 322 1/3 forintot Váltótzében.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 23.

A' Magyar Kurir 24-dik darabjához.

Magyar Ország.

Pestről, Bójt - más-Hava 16-dik napján
1816.

Túrócz Vármegyéből írják, hogy Méltós. L. B. Révai Károly a' vadászatban gútaütésben Febr. hónapban meghalt. Sz. Mártonban a' Familia Cryptájába temetett-el. — Emliti azon levél azt is, hogy azon Cryptában bizonyos helyen egy kő kivesvén, némelly arany és ezüst kelyheket fődözött volna fel.

Tek. Csanád Vármegyében lévő helységekben és pusztákon a' mult Jan. 29 's 30-iki fergeteg és iszonyú hideg által elveszett: ember 18; ló 46; hizott ökör Gőből 1570; János ökör 51; Tehén 579; harmadfű Tinó (*túlok*, vagy ökör borjú] 335; harmadfű Üsző 326; rúgott Borjú 386; Jub 26,455; Disznó 53. — A' hó fuvatok ház magasságnyira voltak. — A' kárt könnyeden 1,364,850 forintra számlálhatni, ide nem értvén a' lerokadt épületeket.

Pétsett Febr. 10, 11, és 12-dik napján szörnyű nagyon esett a' hó, úgy, hogy térden fellül volt. 12-dikén Ő Felsége születése napjának megüllésére a' Mélt. Püspök beteg lévén, Fő Tiszt. Vizer Kanonok mondotta a' Misét, a' Papság, a' Ns. Vármegye Tisztjei, a' Város és a' Gymnasiumi Iffjuság jelenlétében.

Néhány Anglus ritkaságok.

Mennyire vitték az Anglusok a' gőz' hasznát, tsak a' képzelheti, a' ki láthatja. *Hamilton* mellett egy fabrikában több száz szövő székeket (osztovátákat) hajt egygyetlenegy, de olyan erejű machina, mint a'

mennyire 53 lónak erejét lehet hetsúlni. A' rettentő erő mellett nagyon szembetűnik benne a' nagy tisztaság és szépség. Egy, nébány ezer fontot nyomó vas emelő-rúdat tsak úgy mozgat a' gőznek ereje, mint valami tollat. Ez a' rúd egy olyan forgó kerékkel van összszefoglaltatva, melynek általlója (diamétere) 20 láb, 's karikája tsak nem egy lábnyomnyi; öntött vasból van tsinálva. Ez a' kerék mozgatja az egész fábrikát. Mindenik szék sző napjában 15-től fogva (a' mi mértékünk szerént) 21 öit (réfet). Két szövő szék mellé kivántatik egy gyermek, melynek fizetése egy napra egy forint. E' szerént egy másfél réfnyi finum posztóért a' szövőnek fizetése másfél krajtzár. —

„Tudva van, hogy Angliának boldogsága a' maga Constitutziója után az ő kő-szén' dolgában való bővölködésétől van fel-függesztette, mintbogy e' nélkül az ő fábrikáinak ezred része sem állhatna - fenn. Oly nagy bősége van Angliában a' kő-szénnek, hogy a' száraz Európa elébb félhet attól, hogy az ő erdei elfogynak, mint Anglia attól, hogy az ő kő-szén bányái kiüresülnek. Már pedig itt is a' gőz-maschinák pótolják-ki az emberi kezek' dolgában előfordúlható fogyatkozást. A' kő-szén bányáknak szája körül csoportosan állanak a' gőz-maschinák, mellyek között némelyik a' vizet meri-ki belőlle, némelyik a' kő-szénnel tele kosarakat húzza kifelé, és pedig, hogy mely sok emberi vagy ökrök 's lovak' erejének megkiméllésével essék ez a' munka, megitélhetni abból, hogy a' 12 's 20 mázsa szénnel tele kosarakat úgy hanyaki 500 nyomnyi mélységből, mint valami könnyűjádzó-laptákat. Oda alatt puszkapor ál-

tal bontogatják-fel a' szénágyakat 6 's 8 lábnyi nagyságú darabokban vagy massákban. Mikor már kün van a' szén, itt olyan nagy és erőss szekereket raknak-meg velle, hogy 70 mázsa is fel-fér egyreegyre; és 20 's 30 ilyen szekeret is egymásután kötvén, ökrök vagy lovak helyett egy kis gőz-maschina által vonatják az egész szekér - sort. A' kis maschina a' sok szekér' eleibe van fogva, 's tsak egy ember kivántatik melléje. Így foly ez a' processió vas útakon valami 2 's három mértföldnyi távolságig, a' hol már ahoz készült úgy nevezett szenes hajókra rakattatik a' szén, 's ezeken vitette-tik tovább *London 's Hollandia* felé. Egy kő-szén bánya (mína) megrak napjában 32 hajót; meg a' hajókat is gőz-maschináknak segedelmével rakják-meg. — Nagy bámulást érdemlő találmány Angliában a' vas-híd is. A' Weer vizén egy olyan öntött vasbol való, 230 nyom hosszúságú bólt-hajtásból áll egy híd, hogy a' nagy hajók legkissebb akadály nélkül járnak le 's fel alatta; 100 nyomnyira emelkedik-fel a' víz felett.

Elegyes dolgok.

A' *Három színű puja*' Brüsseli kiadó-jának is rosszúl van dolga; az utolsó tsomó-ját meglepték és elvették, a' kiadót pedig fogságra vitték.

Mártzius' 10-dikén nem lehetett jelen 18-dik Lajos Frantzia Király, lábának köszvényessége miatt a' misén, hanem templom után tsakugyan fényes Udvarlás volt nálla. A' jelenlévők között leginkább kitettettek; *Württembergi Pál* Princz, Hertzeg *Talleyrand*, Marschal *Macdonald*, *Victor*, *Marmont*, *Oudinot*, *Mortier*, *Kellerman*, és sok más Generálisok, mind két kamarabéli számos képviselők (Pairek és Követek), 's a' többi. — Ugyan ez nap' fényes vendégség volt Hertzeg *Talleyrand*nál, a' hol Hertzeg *Wellington* is jelen volt.

Nagy Lotteria,

Schlossszer Thaddénál Bétsben.

A' *Czernovitz*i Uradalom, a' hozzátartozó jószággal *Markwardtzel* egyetemben, Cseh országban a' Táborkerületben, a' hozzátartozó 's ugyan ott lévő nagy vasbányával 's egyebekkel egygyütt, mellyek öszszeséggel 2,616,939 V. Cz. forintra vannak becsültetve 's a' nevezett kereskedő háznál találtató felvetés szerént az 1815-dik esztendőben 132,084 forintot és 45 krajtzárt hoztak-bé, 106,700 kivonó czédulák által ki játszodtatik. Ezen főbb nyerésen kívül, vannak még benne 6001 kivonó, és 6000, a' kivont nyeréseket megelőző vagy utánok következő, nyerő czédulák. Ezek a' kivonó penznyerések állanak 60,000; 50,000, 40,000; 30,000; és 20,000; továbbá 3 — 10,000, és 3 — 5,000 forintokból — 's ekképpen le 25 forintig, úgy hogy a' penznyerések öszszeséggel 654,240 forintra telnek. Igen kedvessé teszik ezen *lotteriát* a' jádzókra nézve, a' sok nagy nyerések és az, hogy egy czédula 30-szor nyerhet. A' jádzás' plánuma és a' czédulák találatnak: Cs. K. priv. nagy kereskedőnek *Schlossszer Thaddénak* boltjában a' *Haarmarkton* a' 778 szám alatt az első emeletben; Cs. K. Tanácsos és Törvényes Doktor *Sonnleithner Ignátz Urnál* a' *Gundelhofban* a' 627 szám alatt a' 3-dik emeletben; és *Walcha Augustus János* Cs. K. Udvari Ágens úrnál a' *Péterpiatzon* az *Aug-Gottesnél* a' 603-dik szám alatt a' 4-dik emeletben.

Ilyen Loteriára kitétetett jószágok többek is számosan találatnak most *Aus-triában* és *Cseh országban*. Azoknak kedvekért, a' kik Olvasóink között talám próbát tenni kívánnak, a' *Magyar Kurir* is ki fogja a' jövő kedden ezen jószágokat, de tsak röviden hirdetni.